

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Pārvaldes uzdevumu deleģēšana pašvaldībās

Marta Bergmane
Pašvaldību departamenta
Pašvaldību pārraudzības nodaļas juriste

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Deleģēšanas tiesiskais pamats

- 1. Likuma «Par pašvaldībām» 15.panta ceturrtā daļa** (*no katras autonomās funkcijas izrietošu pārvaldes uzdevumu pašvaldība var deleģēt privātpersonai vai citai publiskai personai. Pārvaldes uzdevuma deleģēšanas kārtību, veidus un ierobežojumus nosaka Valsts pārvaldes iekārtas likums*)
- 2. Valsts pārvaldes iekārtas likuma V nodaļa «Atsevišķu pārvaldes uzdevumu deleģēšana»** (40-47.¹pants)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Deleģēšanas priekšmets

Pārvaldes uzdevums

- ! Ietilpst pašvaldības vai tās iestādes kompetencē (*izriet no ārējā normatīvā akta*)
- ! Izriet no pašvaldības autonomajām funkcijām – vērsts uz funkcijas izpildi pēc būtības
- ! Publisko tiesību jomā
- ! Ne organizatoriskas, procesuālas, apkalpojošas, saimnieciskas darbības

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Deleģēšanas nosacījumi

- ! Pilnvarotā persona – publiska persona vai privātpersona
- ! Pilnvarotā persona pārvaldes uzdevumu var veikt efektīvāk (*ar mazākiem izdevumiem, ar mazāku administratīvo slogu, ar labākiem rezultātiem u.tml.*)
- ! Par funkcijas izpildi kopumā atbild pašvaldība
- ! Privātpersona ir tiesīga veikt pārvaldes uzdevumu (*ir nepieciešamie resursi, dibināšanas akti paredz konkrētā veida darbību*)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Deleģēšanas ierobežojumi

Nevar deleģēt:

- nozares politikas veidošanu, attīstības plānošanu
- nozares darbības koordināciju
- iestāžu un amatpersonu uzraudzību
- publisku personu budžeta apstiprināšanu, finanšu resursu sadali programmu un apakšprogrammu līmenī, finanšu resursu kontroli

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Deleģēšanas ierobežojumi privātpersonai

Privātpersonai nevar deleģēt:

- administratīvo aktu izdošanu (*izņemot, ja tas paredzēts ārējā normatīvajā aktā*)
- valsts ārējās un iekšējās drošības funkciju izpildi (*izņemot, ja tas paredzēts likumā*)
- LR pārstāvību ekonomiskajās, militārajās, politiskajās savienībās un to institūcijās (*izņemot, ja tas paredzēts likumā*)
- LR Satversmē garantēto cilvēktiesību īstenošanu un uzraudzību, ja to izpildes kārtību un institūciju ir noteicis likumdevējs
- citus pārvaldes uzdevumus, kuri pēc savas būtības ir valsts pārvaldes funkcijas pamats un kurus drīkst veikt tikai iestādes

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Lēmums par deleģēšanu

- ! Lēmumu par deleģēšanu pieņem pašvaldības dome
- ! Lēmumā konstatē deleģēšanas pieļaujamību un reglamentē deleģēšanas noteikumus
- ! Lemjot par deleģēšanu privātpersonai, ņem vērā tās pieredzi, reputāciju, resursus, personāla kvalifikāciju un citus kritērijus
- ! Lemjot par deleģēšanu personu apvienībai, izvērtē, vai tā nepārstāv atsevišķas mantiski vai citādi ieinteresētas grupas intereses

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Deleģēšanas forma

Privātpersonai pārvaldes uzdevumu var deleģēt:

- **ar ārēju normatīvo aktu** (*saistošie noteikumi*) – deleģēšanas nosacījumi tiek noteikti ārējā normatīvajā aktā, ko vienpusēji apstiprina pašvaldības dome
- **ar līgumu** (*ja tas paredzēts ārējā normatīvajā aktā*) – deleģēšanas nosacījumi tiek noteikti deleģēšanas līgumā, ko abpusēji ar savu parakstu akceptē pašvaldība un pilnvarotā persona

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Deleģēšanas līguma sastāvdaļas

- līdzēji
- uzdevums un normatīvais akts, ar kuru attiecīgais uzdevums nodots deleģētāja kompetencē
- uzdevuma izpildes termiņš un kārtība
- līdzēju konkrētā atbildība, kā arī iespējamā atbildība līguma izbeigšanas gadījumā
- uzdevuma izpildes kvalitātes novērtējuma kritēriji, bet, ja līguma priekšmets ir vienreizējs uzdevums, - arī sasniedzamie rezultāti
- savstarpējo norēķinu kārtība, finanšu un citu resursu piešķiršanas noteikumi
- regulāro pārskatu un ziņojumu sniegšanas kārtība
- pilnvarotās personas darbības uzraudzības kārtība
- līguma spēkā stāšanās kārtība
- līguma darbības termiņš
- citi būtiski līguma nosacījumi

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Deleģēšanas līguma noslēgšana

Deleģēšanas līgumu slēdz:

- pašvaldība kā publisko tiesību subjekts
- pašvaldības dome kā augstākā institūcija
- pašvaldības domes pilnvarota iestāde

Deleģēšanas līgumu paraksta:

- pašvaldības augstākā amatpersona (*domes priekšsēdētājs*)
- pašvaldības pilnvarota cita amatpersona vai darbinieks (*domes priekšsēdētāja vietnieks, izpilddirektors u.tml.*)
- pilnvarotās pašvaldības iestādes atbildīgā amatpersona (*iestādes vadītājs*)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Deleģēšanas līguma saskaņošana un publicēšana

! Ja deleģēšanas termiņš **nepārsniedz 1 gadu**, pašvaldības dome **informē VARAM** par noslēgto deleģēšanas līgumu

! Ja deleģēšanas termiņš **pārsniedz 1 gadu**, pašvaldība deleģēšanas līgumu pirms noslēgšanas **saskaņo ar VARAM**

! Informāciju par deleģētajiem pārvaldes uzdevumiem un deleģēšanas līgumu 5 darbdienu laikā no noslēgšanas dienas **publicē** pašvaldības vai attiecīgās iestādes **mājaslapā internetā**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Deleģēšana un padotība

- ! Pilnvarotā persona atrodas tās institūcijas padotībā, kura slēdz deleģēšanas līgumu
- ! Pilnvarotā persona un institūcija atbild par deleģētā pārvaldes uzdevuma tiesisku un lietderīgu izpildi
- ! Padotības formu un saturu nosaka, ņemot vērā deleģētā pārvaldes uzdevuma saturu u.c. apsvērumus
- ! Padotības formas – pakļautība un pārraudzība
- ! Pakļautība – tiesības dot rīkojumu, kā arī atcelt lēmumu
- ! Pārraudzība – tiesības pārbaudīt lēmumu tiesiskumu, atcelt prettiesisku lēmumu, prettiesiskas bezdarbības gadījumā dot rīkojumu pieņemt lēmumu
- ! Uzraudzībai jābūt pilnīgai un efektīvai

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Deleģēšana un maksas pakalpojumi

- ! Deleģēto pārvaldes uzdevumu ietvaros var tikt sniegti maksas pakalpojumi iedzīvotājiem
- ! Privātpersona maksas pakalpojumus sniedz saimnieciskās darbības veidā
- ! No maksas pakalpojumu sniegšanas saņemto atlīdzību privātpersona izmanto savas darbības nodrošināšanai un pārvaldes uzdevuma veikšanai (*ja normatīvajos aktos nodokļu un nodevu jomā nav noteikts citādi*)
- ! Pašvaldības dome nosaka pakalpojumu maksas apmēra noteikšanas un apstiprināšanas kārtību, atbrīvojumus privātpersonām (*apmaksā pašvaldība*)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Zaudējumu atlīdzība

! Mantiskos zaudējumus un personisko kaitējumu, kas nodarīts trešajai personai, atlīdzina no pašvaldības budžeta

! Pilnvarotā persona regresa kārtībā atlīdzina zaudējumus pašvaldībai, ja:

- zaudējumi radušies pilnvarotās personas pretiesiskas darbības vai bezdarbības rezultātā
- pilnvarotā persona neizpilda vai pienācīgi nepilda deleģēto pārvaldes uzdevumu

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Deleģēšanas līguma izbeigšanās

- ! Līgums izbeidzas, izbeidzoties tā noslēgšanas termiņam
- ! Uzteikuma termiņu nosaka līgumā (*ja tas nav noteikts, līgumu, kura termiņš pārsniedz 3 gadus, var uzteikt ne vēlāk kā 1 gadu iepriekš*)
- ! Neievērojot uzteikuma termiņu, līgumu var uzteikt, ja:
 - otrs līdzējs rupji pārkāpj līguma noteikumus
 - pastāv citi svarīgi iemesli, kas neļauj turpināt līgumu
- ! Līgumu uzsaka, ja nepastāv:
 - līguma noslēgšanas pamatnoteikumi (*VPIL 40.p.*)
 - speciālie deleģēšanas nosacījumi privātpersonai (*VPIL 42.p.*)
- ! Līguma izbeigšanas gadījumā līdzēji nodrošina deleģētā pārvaldes uzdevuma izpildes nepārtrauktību

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Deleģēšana publiskās un privātās partnerības ietvaros

! Deleģējot pārvaldes uzdevumu privātpersonai, priekšroka dodama deleģēšanai publiskās un privātās partnerības (PPP) ietvaros

! Nav attiecināmi VPIL nosacījumi par pašvaldības domes lēmuma pieņemšanu un tā saturu, deleģēšanas līguma saskaņošanu ar VARAM

! Slēdz PPP līgumu PPP likuma noteiktajā kārtībā:

- publiskā un privātā sektora sadarbība (arī starp vairākiem partneriem vienlaikus katrā pusē)
- būvdarbu veikšanā vai pakalpojumu sniegšanā
- līdz 30 gadiem vai pat ilgāk

! PPP līgumā papildus iekļauj VPIL noteiktās deleģēšanas līguma sastāvdaļas

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Līdzdalība valsts pārvaldē – līdzdarbības līgums

- ! Pilnvarojums veikt pārvaldes uzdevumu, kas neietver pārvaldes lēmuma pieņemšanu vai sagatavošanu
- ! Sabiedriskā labuma (nekomerciālos) nolūkos
- ! Lietderīgi, lai veicinātu sabiedrības iesaisti valsts pārvaldē
- ! Pārvaldes uzdevumu privātpersona var veikt vismaz tikpat efektīvi kā pilnvarotājs (pašvaldības dome vai iestāde)
- ! Privātpersonai jābūt tiesīgai veikt pārvaldes uzdevumu
- ! Pilnvarotājs, ja nepieciešams, savu izvēli pamato
- ! Līgumam ir deleģēšanas līguma sastāvdaļas
- ! Pirms līguma noslēgšanas pilnvarotājs informē augstāku iestādi
- ! Līguma projektam jābūt publiski pieejamam vismaz 10 dienas pirms parakstīšanas
- ! Ja paredz piešķirt budžeta līdzekļus, uz to izlietojumu un finanšu pārskatu attiecināmi tie nosacījumi, kas uz pilnvarotāju
- ! Pašvaldība var noteikt gadījumus un kārtību, kādā slēdz līgumus
- ! Pilnvarotājs atbild par pārvaldes uzdevuma pienācīgu veikšanu

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Pašvaldību prakse deleģēšanā

Pilnvarotās personas:

- citas pašvaldības
- pašas pašvaldības kapitālsabiedrības
- citas privātpersonas (biedrības, kapitālsabiedrības)

Jomas:

- komunālie pakalpojumi
- teritorijas labiekārtošana un sanitārā tīrība, autostāvvietas
- kultūra
- izglītība
- veselības aprūpe
- sociālie pakalpojumi
- sports un veselīgs dzīvesveids
- būvniecības procesa uzraudzība (būvvalde)
- dzīvnieku aprūpe
- saimnieciskās darbības sekmēšana un bezdarba mazināšana
- sabiedriskās kārtības nodrošināšana (pašvaldības policija)
- topogrāfiskās informācijas datubāzes uzturēšana
- ugunsdrošība un ugunsdzēsība

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Paldies par uzmanību!

Jautājumi?

Kontaktinformācija
Marta Bergmane
Pašvaldību departamenta
Pašvaldību pārraudzības nodaļas vadītāja
marta.bergmane@varam.gov.lv
Tālrunis: 67026596